

Miljø- og Fødevareministeriet
Departementet

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg

Den 5. juli 2019
Sagsnummer: 2019-172

./.

Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering samlenotat om rådsmøde (miljø) den 26. juni 2019.

Med venlig hilsen

Jesper Wulff Pedersen

Samlenotat
Rådsmøde (miljø) den 26. juni 2019

---

1. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om mindstekrav til genbrug af vand
– *Generel indstilling*
KOM(2018)337 side 2

2. Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Revision af gennemførelsen af miljøreglerne 2019: Et Europa, der beskytter sine borgere og forbedrer deres livskvalitet
– *Udveksling af synspunkter*
KOM(2019)149 side 9

3. Rådskonklusioner om ”Mod en bæredygtig EU strategi for kemikaliepolitik”
– *Vedtagelse af rådskonklusioner*
KOM-dokument foreligger ikke side 16

NOTAT OM RÅDSMØDE (MILJØ) Den 26. juni 2019

1. **Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om mindstekrav til genbrug af vand** **KOM(2017)753**

Revideret genoptryk af revideret samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 21. februar 2019.

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til forordning om minimumskrav ved genanvendelse af rensset spildevand. Forslaget lægger op til, at der ved genanvendelse af rensset spildevand til markvanding fastsættes minimumskrav for henholdsvis vandkvalitet samt overvågningsfrekvens og -validering. Herudover stiller forslaget krav om risikostyring med henblik på at forhindre farer for både miljøet og menneskers sundhed. Det er ikke forventningen, at forordningen vil få reel indflydelse i forhold til markvanding i Danmark, da tilgængeligheden af grund- eller overfladevand af passende hygiejnisk kvalitet på nuværende tidspunkt generelt vurderes at være tilstrækkelig. Derudover vurderes etablering af genindvindingsanlæg og distribution af rensset spildevand ikke at være økonomisk attraktivt for forsyningerne, med mindre der opleves tørkeperioder flere år i træk. Forslaget vurderes på den baggrund ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for staten, regioner, kommuner eller erhvervslivet. Det er vurderingen, at faste krav til vandkvalitet vil være en hjælp til den lokale primærproducent, som dermed får nemmere adgang til konkret brug af rensset spildevand til markvanding i de medlemsstater, hvor vand er en begrænset ressource. Faste krav til rensset spildevand vil medvirke til en ensartet hygiejnisk kvalitet af primærprodukter produceret i EU. Forslaget skønnes derfor at have en positiv virkning i forhold til beskyttelsesniveauet for fødevarer, idet de faste krav også har betydning for import af fødevarer. Forslaget skønnes ikke at berøre miljøbeskyttelsesniveauet i Danmark for så vidt angår grund- og overfladevand, da forordningen foreskriver, at alle eksisterende relevante direktiver skal overholdes, før der kan gives en tilladelse. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 26. juni 2019 med henblik på generel indstilling.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2018) 337 af den 28. maj 2018 fremsendt forslag til forordning om minimumskrav for genbrug af vand.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 192 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 26. juni 2019 med henblik på generel indstilling.

Formål og indhold

Kommissionens forordningsforslag tager afsæt i udviklingen af tørkeperioder, der som følge af klimaforandringerne over de seneste 30 år, er forøget drastisk både i intensitet og hyppighed. Disse stadig mere hyppige og intense tørkeperioder skader både miljømæssigt og økonomisk, og Kommissionen estimerede i 2012, at antallet af områder og mennesker berørt af tørke steg med næsten 20 % i perioden 1976-2006, og at den samlede omkostning som følge af tørke beløb sig til 744 mia. kr. I forhold til vandbesparende tiltag, finder genanvendelse af rensset spildevand på EU-plan anvendelse til en række forskellige formål, hvoraf markvanding udgør det største potentiale.

Forslaget er en del af Kommissionens handlingsplan for cirkulær økonomi – Closing the Loop – fra december 2015. Formålet med handlingsplanen er at gøre EU's økonomi mere bæredygtig, ressourceproduktiv og

konkurrencedygtig ved at minimere affaldsmængden og bevare produkters, materialers og andre naturressourcers værdi i økonomien længst muligt. Forslaget skal ses i sammenhæng med denne handlingsplan, hvor udarbejdelse af et lovforslag om mindstekrav til genbrug af vand til kunstvanding og grundvandsdannelse indgår som et element. Herudover spiller forslaget også ind til EU's gennemførelse af verdensmål nr. 6 om vand og sanitet, der fastsætter et mål om væsentligt større genvinding og sikkert genbrug af vand globalt inden 2030.

Hovedformålet med forordningen er at afhjælpe den stigende vandknaphed i EU samtidig med, at der sikres et højt sundheds- og miljøbeskyttelsesniveau.

I forhold til at sikre et højt sundheds- og miljøbeskyttelsesniveau lægges der i forslaget op til, at genanvendelse af rensede spildevand til markvanding dels lever op til en række minimumskrav om henholdsvis vandkvalitet og overvågning og dels, at der foretages risikovurderinger for de anlæg hvorfra det rensede spildevand distribueres.

Forslaget vedrører alene genanvendelse af rensede spildevand til markvanding. Minimumskravene til vandkvaliteten og overvågning er beskrevet i bilag I. Både vandkvalitets- og overvågningskrav fordeler sig over tre afgrødekategorier: 1) Afgrøder der konsumeres rå, og som er i direkte kontakt med det genanvendte spildevand. 2) Afgrøder der konsumeres rå, men som ikke er i direkte kontakt med det genanvendte spildevand, forarbejdede afgrøder, afgrøder til foder af kød- og malkekvæg. Denne kategori er yderligere underinddelt (B og C), alt efter om vandingsmetoden er drypvanding eller ej og 3) Industri-, energi- og frøafgrøder. Afhængig af afgrødekategori stilles forskellige minimumskrav til henholdsvis kvaliteten og overvågning. To af de seks parametre for både kvalitet og overvågning er fastsat i henhold til byspildevandsdirektivets bilag I.

Udover minimumskrav til overvågning, stilles der i forslagets artikel 5 også krav om, at der for anlæg, der distribuerer rensede spildevand til markvanding, skal udarbejdes en risikostyringsplan. Risikostyringsplanen har til formål at identificere farer, ricisi og forebyggende tiltag. I forslagets bilag II listes de centrale risikostyringsopgaver, som risikostyringsplanerne skal baseres på herunder, at alle eksisterende direktiver skal overholdes, før der kan gives en tilladelse. Endelig indeholder forslaget en række mere generelle bestemmelser om ansøgning og udstedelse af tilladelser samt myndighedskontrol med overholdelsen af tilladelser.

Formandsskabet har præsenteret nogle ændringsforslag. De væsentligste gennemgås nedenfor:

- Minimumsreglerne vil udelukkende gælde, når byspildevand bliver genbrugt jævnfør forordningen.
- Øget fleksibilitet i forhold til hvilken myndighed, som skal give tilladelse.
- Afklaring af sammenhæng til byspildevandsdirektivet.
- Præcisering af, at spildevand fra anlæg, der anvender animalske og vegetabiliske råvarer undtages forordningskrav.
- Mulighed for at medlemsstaterne selv kan beslutte om omstændighederne nødvendiggør brug af rensede spildevand til markvanding.
- Forsøgsanlæg til genanvendelse af spildevand undtages af forordningen, hvis de producerer mindre end 100.000 m³/år.

Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget blev behandlet i Europa-Parlamentets Miljøudvalg den 22. januar 2019. Europa-Parlamentet stemmer om ændringsforslagene den 11. februar 2019. De væsentligste ændringsforslag er:

Europa-Parlamentet er overordnet set positiv overfor Kommissionens forslag. Væsentligste punkter er et ønske om klarere forordningstekst i forhold til definitioner, roller og forpligtigelser. I forhold til definitioner foreslås en række præciseringer af termer som anvendes i forordningen. I forhold til minimumskrav foreslås det at udvide med et krav om salmonella for at garantere endnu højere fødevarerikkerhed.

Derudover foreslås det, at anvendelsesområdet for forordningen udvides til også at omfatte anvendelse til genanvendelse af vand til industri, rekreative og miljømæssige formål.

Nærhedsprincippet

Kommissionen oplyser, at der med forslaget på EU-niveau fastsættes regler, der har til formål at beskytte både miljøet og menneskers sundhed, inden for rammerne af Unionens beføjelser og under overholdelse af nærhedsprincippet. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Da der er tale om en forordning, vil vedtagelse af forslaget have direkte retsvirkning for Danmark.

Konsekvenser

Det er ikke forventningen, at forordningen vil få reel indflydelse i forhold til markvanding i Danmark, da det vurderes, at forsyningselskaberne ikke investerer i genindvindings- og distributionsanlæg, med mindre efterspørgslen er konstant og, at der således forventes tørkeperioder hvert år. At sommeren 2018 har været ekstraordinært tør, ændrer ikke på denne vurdering. Derudover vurderes tilgængeligheden af grund- eller overfladevand af passende hygiejnisk kvalitet på nuværende tidspunkt generelt at være tilstrækkelig. Kommunen ville dog skulle foretage en konkret vurdering inden meddelelse af tilladelse til vandindvinding af grund- og overfladevand, som lokalt vil kunne indebære en begrænsning af vandingsmulighederne. På nuværende tidspunkt gøres der kun få steder forsøg med at anvende rensed spildevand til markvanding (Samsø), og det er foregået inden for rammerne af fødevarerhygiejneforordningen.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen umiddelbare lovgivningsmæssige konsekvenser, da forordningen vil have direkte retsvirkning. Det er i dag op til den enkelte primærproducent at vurdere, om vand af en given kvalitet kan bruges til markvanding, jf. Forordning (EF) Nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne (fødevarerhygiejneforordningen) samt Forordning (EF) Nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne (foderhygiejneforordningen). Med dette forslag til forordning fastsættes konkrete grænseværdier for vandets kvalitet ved genvindingsanlægget.

Økonomiske konsekvenser

Forordningsforslaget vil finde anvendelse på baggrund af efterspørgsel fra landbruget i de enkelte medlemsstater. Herefter vil det pågældende renseanlæg skulle etableres/omdannes til et genvindingsanlæg. Det vil medføre omstillingsomkostninger og driftsomkostninger for renseanlæggene samtidig med, at disse også skal have en ny tilladelse fra kommunen, hvilket vil medføre administrative omkostninger for både landbrugserhvervet og kommunerne. Renseanlæggenes omkostninger vil skulle dækkes af landbruget, hvilket vil medføre højere omkostninger til vanding sammenlignet med indvinding af grund- og overfladevand, hvis det bliver brugt i dag. Kommunerne vil skulle bære de administrative meromkostninger i forbindelse med de nye tilladelser.

Da forordningsforslaget vil give mulighed for en *frivillig* udvidelse af de samlede vandingsressourcer, vil muligheden kun bruges, når det er økonomisk fordelagtigt for landbrugserhvervet. Man skal dog være opmærksom på, at landbrugserhvervets anvendelse af rensed spildevand kun vil finde sted, når afstanden til genvindingsanlægget er kort.

For de renseanlæg, der i dag udleder til vandløb og søer vil gælde, at de vandmiljøer, der normalt modtager det rensede spildevand fra rensningsanlægget, vil have ekstra behov for vandet i tørkeperioder. Ca. 43 % af det rensede spildevand udledes til vandløb og søer. For mange af de renseanlæg, der udleder til havet gælder, at afstanden til landbruget vil være så stor, at omkostningerne ved at etablere en forsyningsledning til markerne vil overstige gevinsterne ved muligheden for øget vanding. Det vurderes derfor, at forordningsforslaget primært vil have betydning på Samsø. Det skyldes en kombination af lav gennemsnitlig årsnedbør og en vandkrævende landbrugsproduktion, der skaber risiko for uønsket saltvandsindtrængning ved indvinding af grundvand. Landbruget på Samsø benytter i dag grundvand samt opsamlet regn- og drænvand til vanding.

Grundvandsressourcen er begrænset, og der er interesse i at anvende rensset spildevand. Uklarhed om lovgivningen på området forhindrer udbredelsen af genbrug af rensset spildevand.

Der er i dansk lovgivning mulighed for, at visse næringsholdige spildevandstyper som for eksempel spildevand fra anlæg, der anvender vegetabiliske råvarer, kan udbringes på jordoverfladen til jordbrugsformål, når dette kan ske hygiejnisk forsvarligt. Udbringning af andet spildevand på jordoverfladen forudsætter en tilladelse fra den ansvarlige myndighed, og tilladelsen er baseret på en konkret vurdering af forholdene. I hvilket omfang der i Danmark vil blive gjort brug af forordningens muligheder afhænger af, om forsyningsselskaberne og modtagerne af det genvundne vand kan opnå en økonomisk fordel ved ordningen. I dag synes dette ikke umiddelbart sandsynligt i større skala, da landbruget i dag kun betaler egne udgifter til pumpning mv., når de markvander med egne grundvandsboringer eller overfladevand. De ville skulle betale genvindingsanlægget for selve vandet, hvis de får vandet leveret herfra.

Da det ikke er forventningen, at forordningen vil få reel indflydelse i forhold til markvanding i Danmark, vurderes forslaget ikke at have væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller erhvervet.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Fødevarehygiejneforordningen og foderhygiejneforordningen stiller allerede i dag krav om anvendelse af vand, der ikke kan skade foder eller producerede fødevarer, men der er ikke fastsat konkrete grænseværdier for vandkvaliteten. Kommissionen har i 2017 udarbejdet en vejledning om forebyggelse af mikrobiologiske farer ved produktion af frugt og grønt¹. Denne vejledning indeholder vejledende grænseværdier i vandingsvand ved taphanen. Disse vejledende grænseværdier er højere og dermed lempeligere end forslaget og ikke så specifikke, som foreslået i den nye forordning. Forslaget skønnes derfor at have positiv virkning på fødevaresikkerheden i Danmark og i EU

Det er vurderingen, at faste krav til vandkvalitet vil være en hjælp til den lokale primærproducent, som dermed får nemmere adgang til konkret brug af rensset spildevand til markvanding i de tilfælde, hvor vand er en begrænset ressource. Faste krav til rensset spildvand vil medvirke til en ensartet hygiejnisk kvalitet af primærprodukter produceret i EU og er dermed med til at beskytte danske forbrugere.

Forslaget ændrer ikke på gældende grænseværdier for skadelige mikroorganismer i fødevarer, som fremgår af Forordning (EF) Nr. 2073/2005 af 15. november 2005 om mikrobiologiske kriterier for fødevarer (mikrobiologiforordningen). Både danske og udlandske afgrøder underkastes allerede i dag en stikprøvevis kontrol for skadelige mikroorganismer. Det er ikke vurderingen, at det nye forslag vil have betydning for kontrollen.

Forslaget fastsætter mindstekrav til vand, der skal anvendes til kunstvanding i landbruget i form af:

- at spildevand fra et anlæg for rensning af byspildevand skal behandles i et genvindingsanlæg, før det kan leveres til kunstvanding i landbruget,
- at det genvundne vand skal opfylde kvalitetskrav for Legionella og intestinale nematoder og varierende kvalitetskrav for E coli, BOD, TSS og turbiditet, fastsat afhængigt af det genvundne vands anvendelse,
- at en kompetent myndighed skal meddele en tilladelse til at levere genvundet vand, baseret på en risikostyringsplan. I denne tilladelse fastsættes de i forordningen fastsatte relevante minimumskrav til vandets kvalitet og overvågning heraf samt eventuelle øvrige betingelser, der er nødvendige for at afbøde uacceptable risici for menneskers og dyrs sundhed eller miljøet,
- at den kompetente myndighed gennemfører overensstemmelseskontrol af det genvundne vand.

Det indebærer, at det genvundne vand, ifølge forslaget, skal opfylde byspildevandsdirektivets krav til udledninger fra renseanlæg til organisk materiale svarende til biologisk rensning, uden krav til næringsstoffer eller andre forurenende stoffer. Det vil sige, at vand til vanding i landbruget, ifølge forslaget, skal opfylde lempeli-

---

¹ Vejledning om imødegåelse af mikrobiologiske risici i friske frugter og grøntsager i primærproduktionen gennem god hygiejne (2017/C 163/01)

gere krav til stofindhold end udledt spildevand fra danske renseanlæg. Renseanlæg, der omstilles fra udledning til at producere vand til vanding i landbruget, kan derfor ikke forventes nødvendigvis at videreføre den eksisterende videregående rensning af spildevandet. Virksomheder, der i dag har deres spildevand tilsluttet et forsyningssselskabs renseanlæg, har med forslaget også muligheden for kun at lade deres spildevand gennemgå biologisk rensning med henblik på, at det leveres til vanding i landbruget. Det genbrugte vand til vanding i landbruget har dermed potentielt en dårligere kemisk kvalitet (næringsstoffer og andre forurenende stoffer, for eksempel lægemiddelrester) end udledt rensset spildevand i Danmark.

I det omfang næringsstofindholdet fra udbragt spildevand på landbrugsjord ikke indgår i et landbrugs gødningsregnskab, kan den øgede kvælstofbelastning på marken som resultat af vanding med spildevand potentielt føre til lokal øget næringsstofbelastning på grund- og overfladevand og natur på grund af afstrømning og deposition. Afstrømning kan også føre til øget belastning af vandmiljøet og den terrestriske natur med andre forurenende stoffer. Forslaget stiller dog krav om overholdelse af eksisterende direktiver, herunder Nitratdirektivet.

En konsekvens af forslaget kan også være, at der udledes reducerede mængder rensset spildevand til overfladevand. Det kan lokalt reducere belastningen med næringsstoffer og andre forurenende stoffer til et vandområde, som hidtil har modtaget rensset spildevand. Reduktionen må dog forventes at være begrænset, da avanceret rensset spildevand har et lavt indhold af næringsstoffer og andre forurenende stoffer. At afskære spildevandet kan i øvrigt resultere i dårligere vandløbsforhold, hvis spildevandet er afgørende for et vandløbs vandføring. I tørre perioder vil det derfor ikke være hensigtsmæssigt at omdirigere udløb til målsatte vandløb og søer til landbrugsjorden, da dette kan skabe hydrauliske problemer i forhold til mål opfyldelse i disse vandløb og søer. Udløb til havet har ikke samme hydrauliske problemstilling.

Ved vanding af landbrugsjord vil en del af spildevandet nedsive mod grundvandet. Afhængigt af jordbundsforholdene kan et areal være mere eller mindre egnet til nedsivning med risiko for, at næringsstoffer og andre forurenende stoffer påvirker grundvandet, herunder vand til drikkevandsindvinding for vandværker og enkeltindvindinger. Muligheden for at anvende spildevand til vanding i landbruget må i Danmark forventes ikke at påvirke omfanget af indvinding af grundvand eller overfladevand til markvanding, da landbruget ikke forventes at erstatte en eksisterende velfungerende og økonomisk fordelagtig vandindvinding med vanding med spildevand. Herudover skal det bemærkes, at ca. 70 % af alt spildevandsslam, og hermed næringen i spildevandet, udbringes på landbrugsjorden.

Kontrolhyppigheden for organisk materiale, der ifølge forslaget skal kontrolleres for, svarer til de gældende kontrolhyppigheder for udledt spildevand efter byspildevandsdirektivet og danske regler, dog med større kontrolhyppighed for genvundet vand med kvalitetsklasse A. Derudover er der med forslaget krav om kontrol af suspenderet stof og turbiditet, som er parametre, som den danske spildevandsregulering ikke har obligatoriske kontrolkrav til.

Sammenfattende vurderes, at i det omfang forslaget fører til øget udbringning af spildevand på landbrugsjord, kan det potentielt indebære en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst samt akvatisk og terrestrisk natur og dermed potentiel resultere i en forringelse af overfladevandområdet, grundvandsforekomstens eller naturens tilstand og eventuelt hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål. Desuden kan det potentielt forringe kvaliteten af vand indvundet til drikkevand. Det er ikke forventningen, at forordningen vil få reel indflydelse i forhold til markvanding i Danmark, da tilgængeligheden af grundvand eller overfladevand af passende hygiejnisk kvalitet på nuværende tidspunkt generelt vurderes at være tilstrækkelig. En vedtagelse af forslaget skønnes derfor ikke at berøre beskyttelsesniveauet i forhold til grund- og overfladevand i Danmark.

Høring

Forslaget har været i bred interessenthøring, og forslaget har været i høring i EU Miljøspecialudvalget.

3F finder, at der skal lægges vægt på at sikre et højt beskyttelsesniveau i forhold til både miljø og fødevarer-sikkerhed. Endvidere bemærker 3F, at det skal sikres, at de personer, der skal arbejde, eller på anden måde skal bevæge sig i og på arealer, hvor der er anvendt spildevand til vanding eller anden anvendelse, ikke udsættes for nogle arbejdsmiljømæssige risici eller anden form for sundhedsskadelig påvirkning.

Dansk Miljøteknologi hilser forslaget velkomment og er tilfredse med, at det er formuleret som et generelt forslag om genanvendelse af vand. Dansk Miljøteknologi fremfører, at Kommissionens forslag i første omgang kun sætter minimumskrav til genbrug af vand i landbruget, men forslagets formål lægger op til, at dette scope kan udvides til andre relevante sektorer. Dansk Miljøteknologi finder forslagets afgræsning til landbrug alt for snæver, hvis EU skal leve op til ambitionerne i cirkulærøkonomipakken samt EU's blueprint for Water, som netop fremhæver vandgenanvendelse som et af de store potentialer for en mere ressourceeffektiv anvendelse af vandressourcerne i EU. Dansk Miljøteknologi foreslår derfor at lægge vægt på at genanvendelse af vand til industrielle processer, som ikke allerede er omfattet af anden EU-regulering (for eksempel BREFF og BAT) medtages i denne forordning. I første omgang vil det være godt, hvis man kortlægger, hvilke industrier der allerede er omfattet og derigennem identificerer områder, hvor der er potentialer for vandgenanvendelse.

Dansk Industri peger på, at anvendelsesområdet, som er jordbrugsområdet, er snævert. Dansk Industri mener, at det vil fremme den generelle dagsorden om rette vandkvalitet til den rette anvendelse, hvis dette forslag også kunne understøtte genanvendelse af vand til en række anvendelser i byerne. Det kunne for eksempel være til bilvask, termisk ukrudtsbekæmpelse med damp og vanding af parkanlæg samt industrielt genbrug af vand, hvilket ville fremme den generelle vandresourceforvaltningsindsat i Europa. Dansk Industri opfordrer til at bede Kommissionen om at arbejde for at midler mod vandtab i vandforsyningen inkluderes i forslag vedrørende drikkevand. Dansk Industri fremfører desuden, at grænsedragningen til slamdirektivet og den danske implementering bør undersøges for at fastlægge, om spildevand, som alene er belastet med næringsstoffer kan ledes ud på marker under dette nye regelsæt, hvis det ellers overholder den fastlagte risikovurdering.

Landbrug & Fødevarer finder Kommissionens forslag til forordning vedrørende genanvendelse af rensed spildevand til markvanding godt og finder det ligeledes hensigtsmæssigt, at der fastsættes fælles standarder i en forordning med henblik på at sikre ens retningslinjer og dermed lige vilkår på tværs af medlemsstaterne. Det er vigtigt for fødevarerhvervet, at anvendelser af vand fra fødevarereproduktionen kan fortsætte uhindret, og at der ikke stilles yderligere krav til godkendelse, måling og dokumentation. Landbrug & Fødevarer er således bekymrede over definitionen af byspildevand, som omfatter vand defineret i byspildevandsdirektivet, hvor blandt andet anlæg, der anvender mælk og kartofler, er defineret som industrisektorer i direktivets bilag III. Såfremt disse vandtyper er omfattet af kravene, ser Landbrug & Fødevarer det nødvendigt, at der indføres en undtagelsesmulighed i forordningen, så vanding med vand fra blandt andet mejerier og kartoffelproduktion ikke skal igennem øgede administrative byrder, herunder godkendelser og tests. Endelig finder Landbrug & Fødevarer det vigtigt at det sikres, at de foreslåede bestemmelser ikke får betydning for den fortsatte anvendelse af slam på markerne. Landbrug & Fødevarer foreslår, at spildevand fra forarbejdning af vegetabiliske og animalske råvarer undtages forordningens krav.

Dansk Industri finder det vigtigt at sikre sammenhængen til andre relevante direktiver herunder byspildevandsdirektivet og vandrammedirektivet. Herudover mener Dansk Industri, at det er vigtigt at arbejde bredere for at undgå vandtab i de medlemslande, som ventes at gøre brug af forordningen.

Landbrug & Fødevarer finder, at det skal være op til medlemsstaterne at beslutte, hvorvidt omstændighederne nødvendiggør brug af forordningen for at undgå unødvendige byrder.

3F mener, at det skal sikres, at der ikke er nogle sundhedsmæssige risici for de personer, som skal håndterer slanger m.m.

Landbrug & Fødevarer lagde vægt på, at der blev sikret en undtagelse fra direktivets krav for vanding med spildevand fra animalske eller vegetabilsk produktion. Det vil få stor betydning for de administrative byrder, da dette allerede foregår i vid udstrækning uden sundheds- eller miljømæssige problemer.

DANVA opfordrer til et møde efter vedtagelse af den endelige forordning med de berørte parter.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Kommissionen præsenterede forslaget på rådsmødet (miljø) den 14. juni 2018. Forslaget hilses generelt velkommen, især af de sydeuropæiske medlemsstater, hvor man allerede har iværksat nationale projekter, som følge af stigende problemer med tørke. De nordeuropæiske medlemsstater og andre medlemsstater, hvor tørke under normale omstændigheder ikke er et problem, hilser også forslaget generelt velkomment. Dog ønsker denne gruppe af medlemsstater, at forordningen ikke pålægger medlemsstaterne øget brug af genanvendt spildevand til markvanding, hvis medlemsstatens omstændigheder ikke nødvendiggør dette, og det således kan ende op med uforholdsmæssigt store administrative byrder.

Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser generelt forslaget velkommet, idet man lægger vægt på, at der sikres et mindst lige så højt beskyttelsesniveau i forhold til både miljø og fødevarer sikkerhed som i dag, samt at der med forslaget stilles specifikke hygiejnekrav der kan øge sikkerheden for den danske forbruger i forhold til importerede fødevarer fra andre medlemsstater i EU.

Regeringen vil lægge vægt på, at det skal være op til medlemsstaterne selv at træffe beslutning om, hvorvidt nationale eller regionale omstændigheder nødvendiggør brug af rensset spildevand til markvanding.

Regeringen vil arbejde for, at forordningens samspil med eksisterende direktiver afklares.

Regeringen vil lægge vægt på, at spildevand fra anlæg, der anvender animalske og vegetabiliske råvarer undtages forordningens krav, så vanding med vand fra blandt andet mejerier og kartoffelproduktion ikke skal igennem øgede administrative byrder, men fortsat kan anvendes, når det er hygiejnisk forsvarligt.

Regeringen vil lægge vægt på, at forslaget på længere sigt udvides til andre relevante sektorer, således at det bliver muligt at fastsætte minimumskrav til genbrug af vand i andre sektorer end i landbrug.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 1. marts 2019 forud rådsmøde (miljø) den 5. marts 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 21. februar 2019

Der er oversendt revideret grundnotat til Folketingets Europaudvalg 24. november 2018.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 21. juni 2018.

Notaterne er ligeledes sendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

2. **Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Revision af gennemførelsen af miljøreglerne 2019: Et Europa, der beskytter sine borgere og forbedrer deres livskvalitet KOM(2019)149**

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen fremlagde den 4. april 2019 en rapport om gennemførelsen af miljøreglerne: Et Europa, der beskytter sine borgere og forbedrer deres livskvalitet". Kommissionens rapport indeholder en analyse af hver medlemsstats implementering, en tværgående analyse af udfordringerne i hele EU, et bilag med anbefalinger til alle medlemsstater, samt en baggrundsrapport om EU's miljølovgivning. Kommissionens analyse viser, at der er udfordringer i mange medlemsstater med at gennemføre EU miljølovgivningen på områder som blandt andet affald, vandmiljø, natur og havmiljø. Generelt kan manglerne i implementeringen henføres til manglende integration af miljø i andre sektorer, mangelfuld forvaltningskapacitet i medlemsstaterne (både økonomisk og kompetencemæssigt), samt mangelfuld deling af data til borgerne således, at de ikke kan deltage aktivt i den politiske proces. Af Kommissionens rapport fremgår det, at miljøpolitikken i Danmark fortsat gennemføres efter en høj standard. Analysen viser, at der også i Danmark er udfordringer. Kommissionen har derfor udarbejdet 27 anbefalinger til Danmark i den samlede rapport og i lande-analysen. Anbefalingerne vedrører områder som affald, vandmiljø, havmiljø, biologisk mangfoldighed, luftforurening, geodata, miljøansvar og miljøforvaltning. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 26. juni 2019 med henblik på udveksling af synspunkter.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2019)149 af 4. april 2019 fremlagt rapport om gennemførelsen af miljøreglerne 2019: Et Europa, der beskytter sine borgere og forbedrer deres livskvalitet. Rapporten er oversendt til Rådet i en dansk sprogudgave den 15. april 2019.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 26. juni 2019 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Kommissionen gennemfører hvert andet år en revision af medlemsstaternes gennemførelse af miljølovgivningen. EU har indført omfattende miljølovgivning på stort set alle miljøpolitiske områder, herunder klima, grøn omstilling, bevaring af naturen, reduktion af forurening og sikring af menneskers sundhed. Formålet med revisionen af gennemførelsen af miljøreglerne er at forbedre gennemførelsen af EU's miljøpolitik og -lovgivning ved at fastslå årsagerne til mangler i gennemførelsen og tackle systemiske hindringer for integration af miljøaspekter på tværs af de politiske sektorer. Revisionen kortlægger de vigtigste udfordringer for hver medlemsstat samt eksisterende god praksis og vellykkede resultater. Kommissionen samlede revision af gennemførelsen af miljøreglerne 2019 omfatter en meddelelse samt et bilag med en liste over de vigtigste prioriterede foranstaltninger, et baggrundsdokument vedrørende miljøpolitikken og i alt 28 landerapporter, der vurderer status for gennemførelsen af de vigtigste områder og målsætninger i EU's regelsæt på miljøområdet samt de vigtigste udfordringer og muligheder for den enkelte medlemsstat.

Revisionen af gennemførelsen af miljøreglerne har afdækket nogle grundlæggende udfordringer, som kræver særlig opmærksomhed i de kommende år. Disse er:

1. Mangelfuld integration af miljømål i andre legitime politiske mål.
2. Mangelfuld kvalitet i de nationale forvaltningssystemer.
3. Behov for transparens og tilgængelighed af miljørelevante oplysninger for borgere.
4. Behov for dialog mellem Kommission og medlemsstaterne.

I forhold til de enkelte miljøpolitiske temaer konkluderer Kommissionen.

A. Omstilling af EU til en cirkulær, ressourceeffektiv, grøn og konkurrencedygtig lavemissionsøkonomi:
Kommissionen konstaterer, at den politiske ramme i EU for den cirkulære økonomi er blevet styrket siden 2017. Flere medlemsstater bør følge op herpå og gennemføre principperne om den cirkulære økonomi. Nogle medlemsstater bør yderligere tilskynde til ressourceeffektivitetsforanstaltninger. Affaldsforebyggelse er fortsat en vigtig udfordring i alle medlemsstaterne, herunder medlemsstater med høje genanvendelsesrater. Den gennemsnitlige produktion af kommunalt affald i EU er steget siden 2014. Ifølge de data, der er indberettet til Kommissionen, har kun nogle få medlemsstater allerede nået målet for genanvendelse af kommunalt affald på 50 % inden 2020.

Generelt er der opnået et godt niveau for gennemførelse af klimalovgivningen i hele EU, og 2020-målene vil derfor sandsynligvis blive opfyldt. Alle medlemsstater opfyldte deres forpligtelser i henhold til beslutningen om byrdefordeling i 2013-2015. Nogle medlemsstater er nødt til at anvende de fleksibilitetsmekanismer, der er fastsat i lovgivningen for at opfylde deres nuværende forpligtelser. EU's emissionshandelssystem (EU ETS) har en meget høj overholdelsesgrad, idet anlæggene hvert år dækker ca. 99 % af emissionerne med det påkrævede antal kvoter.

I oktober 2018 havde 25 medlemsstater allerede udviklet nationale klimatilpasningsstrategier, og de resterende tre fortsatte bestræbelserne på at færdiggøre deres. Tilpasningsindsatsen i de enkelte medlemsstater og på EU-plan skal intensiveres, da en passende indsats for at forebygge og/eller minimere skader, der kan forårsages af klimaændringer, indebærer betydelige økonomiske og samfundsmæssige fordele.

B. Beskytte, bevare og forbedre naturkapitalen:

Tabet af biodiversitet fortsætter i EU, selv om der er gjort visse fremskridt på lokalt plan. Der er ifølge Kommissionen betydelige mangler i forbindelse med gennemførelse, håndhævelse, finansiering og politikintegration, hvilket påvirker bestræbelserne på at beskytte de europæiske økosystemer. Trods visse fremskridt siden 2017 med hensyn til færdiggørelse og forvaltning af Natura 2000 er de fleste medlemsstater nødt til at fremskynde indsatsen for at færdiggøre deres netværk, navnlig i havmiljøet, og fuldføre processen med at udpege særlige beskyttede områder, samtidig med at der udvikles og gennemføres mere effektive bevaringsforanstaltninger. Der er behov for bedre kapacitet i de nationale forvaltninger og tilstrækkelig finansiering for at forhindre forringelse og sikre en god forvaltning af Natura 2000-lokaliteter. Kortlægningen af økosystemer og deres tjenester er generelt blevet forbedret siden 2017, men nogle medlemsstater halter fortsat bagefter.

Nogle medlemsstater bør forbedre deres beskyttelse af skov- og græslandshabitater gennem incitamenter for skovbrugere og landbrugere som følge af EU's skovstrategi fra 2013. Bæredygtig skovforvaltning og effektiv anvendelse af biomasse er afgørende for en bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne. Nogle medlemsstater har ikke vedtaget national lovgivning for at overholde forordningen om invasive ikke hjemmehørende arter og/eller har ikke rettidigt givet Kommissionen meddelelse om udryddelsesforanstaltningerne.

Utilstrækkelige data, overvågning og rapportering påvirker evalueringen af beskyttelsesforanstaltninger i havområder. Nogle medlemsstater har ikke rapporteret rettidigt, mens mange andre medlemsstater skal forbedre deres samarbejds- og overvågningsprogrammer.

På grundlag af medlemsstaternes anden generation af vandområdeplaner har Kommissionen vurderet overholdelsen af vandrammedirektivets målsætninger og konkluderet, at det går den rigtige vej. Imidlertid synes vejen hen imod fuld overholdelse af vandrammedirektivets målsætninger inden 2027, hvorefter mulighederne for undtagelser er begrænsede, på nuværende tidspunkt at være belagt med en del hindringer. Øgede investeringer er afgørende for at nå disse mål. Medlemsstaterne vil drage fordel af en større inddragelse af alle relevante markeds- og civilsamfundsaktører for at sikre en bedre håndhævelse af forurenere betaler-princippet.

Selv om en række medlemsstater har truffet gode politiske foranstaltninger, herunder investeringer, vil forbedringer af vandkvaliteten stadig tage nogen tid for mange vandløbsoplande. Størstedelen af grundvandsforrekosterne har opnået en god tilstand, mens dette kun er tilfældet for under halvdelen af overfladevandom-

råderne. Tendenserne i flere underliggende individuelle kvalitetselementer og stoffer er dog mere positive. Til trods for denne positive generelle tendens forårsager nitratforurening og eutrofiering imidlertid fortsat problemer i mange medlemsstater, da landbrugets belastning af vandkvaliteten stadig er stigende på nogle områder. Medlemsstaterne bør øge deres indsats for at bekæmpe diffus forurening fra nitrater og fosfater. Det vil kræve en vedvarende indsats fra medlemsstaternes side i de følgende cyklusser at forfølge oversvømmelsesdirektivets mål om at reducere de potentielle negative konsekvenser af større oversvømmelser. Vandforurening som følge af nitrater, der skyldes intensive landbrugsmetoder, er faldet i Europa i de seneste to årtier.

Byspildevand behandles stadig ikke, som det burde, i mange medlemsstater. Derfor står de fleste medlemsstater fortsat overfor traktatkrænkelssager, og nogle få er blevet pålagt økonomiske sanktioner. Fremskridt er betinget af, at medlemsstaterne prioriterer investeringer i rensningsanlæg for byspildevand, herunder gennem effektiv anvendelse af midler fra samhørighedspolitikken, når disse er til rådighed, og lån fra Den Europæiske Investeringsbank.

C. Sikring af borgernes sundhed og livskvalitet

Der er ifølge Kommissionen en risiko for, at luftforurening undervurderes, fordi den ikke altid overvåges på de rigtige steder. Situationen er blevet bedre i nogle medlemsstater, men 18 medlemsstater skal stadig fremskynde reduktionen af nitrogenoxidmissioner (NO_x) og koncentrationer af nitrogendioxid (NO₂) ved yderligere at reducere emissionerne fra transport, navnlig i byområder. Dette kan også kræve forholdsmæssige og målrettede restriktioner for køretøjers adgang til byområder og/eller skattemæssige incitamenter. Når der fortsat forekommer overskridelser, har Kommissionen indledt traktatkrænkelssager. Der er behov for at fremskynde reduktionerne af partikler (PM_{2,5} og PM₁₀) i 15 EU medlemsstater, blandt andet ved at fremme renere energiproduktion og effektiv og ren fjernvarme. I denne forbindelse verserer der flere traktatbrudssager. Nogle af de berørte medlemsstater er blevet indstævnet for EU-Domstolen på grund af vedvarende høje niveauer af partikler (PM₁₀). En reduktion af emissionerne af ammoniak (NH₃) i seks medlemsstater kræver en reduktion af missionerne fra landbruget. Dette kan opnås ved at indføre landbrugsteknikker med lave emissioner, herunder for husdyrhold, husdyrgødning og gødningshåndtering.

Der mangler stadig handlingsplaner for støjforvaltning i 13 medlemsstater, og syv medlemsstater har stadig ikke vedtaget de nødvendige støjkort. Alle EU's medlemsstater skal gennemgå de godkendelser, der er givet, for at kontrollere deres overensstemmelse med de nyligt vedtagne konklusioner om den bedste tilgængelige teknik, samt styrke kontrollen og håndhævelsen i praksis.

Luft- og/eller vandforurening som følge af emissioner fra anlæg i energisektoren er den vigtigste forureningskilde for 11 EU-medlemsstater. For syv medlemsstaters tegner emissioner fra fjerkræ- og svinesektorerne sig for den største del af emissionerne. Dertil kommer, at den nuværende situation i to medlemsstater med hensyn til luftforurenende emissioner fra jern- og stålværker giver anledning til alvorlig bekymring. Emissioner fra affaldsbehandling giver fortsat anledning til bekymring i tre medlemsstater.

D. Grønne afgifter, grønne offentlige indkøb, finansiering af og investeringer i miljøtiltag

Miljøafgifternes andel af BNP varierer fra ca. 1,7 % til 4 % for EU's medlemsstater. Flere medlemsstater har indført miljørelaterede afgifter i 2017, herunder en stigning i omkostningerne til dieselbrændstof eller lavere miljøskadelige subsidier. Der er dog fortsat skattefordele ved privat brug af firmabiler i flere medlemsstater, hvilket hæmmer fremskridt i forbindelse med håndteringen af trafikpropper og luftforurening.

Inden for de europæiske struktur- og investeringsfonde (ESI-fondene) tegner "miljøbeskyttelse og ressourceeffektivitet" sig for den største tildeling i perioden 2014-2020 i 12 medlemsstater. Derudover var EU-bevillinger til miljøformål højere end de nationale statslige udgifter på miljøområdet i perioden 2014-2018 for 11 medlemsstater. I flere medlemsstater er den største udfordring for miljøfinansieringen at sikre, at den forbliver på et tilstrækkeligt niveau. I nogle medlemsstater er der et problem med den effektive udnyttelse af EU-midler, hvilket nogle gange skyldes, at forvaltningerne ikke har tilstrækkelig kapacitet.

E. Styrkelse af miljøforvaltningen

Mange medlemsstater har stadig ikke undertegnet og ratificeret en eller flere multilaterale miljøaftaler. Nogle medlemsstater bør forbedre deres gennemførelse af EU-reglerne vedrørende brugen af genetiske ressourcer, og flere medlemsstater gennemfører endnu ikke reglerne om tropisk træ fuldt ud. En stærkere miljøforvaltning i medlemsstaterne forbedrer gennemførelsen af miljøpolitikken. Medlemsstaterne kan forbedre deres overordnede miljøforvaltning yderligere.

Øget gennemsigtighed fremmer klart gennemførelsen. Den forbedrer viden, ansvar, offentlig deltagelse og støtte. Medlemsstaterne bør i højere grad gøre brug af digitale muligheder for at forbedre gennemsigtigheden ved bedre at informere offentligheden om miljøets faktiske tilstand på lokalt/regionalt plan og fremme adfærdsændringer.

Til trods for de generelle fremskridt, der er sket, skal medlemsstaterne fortsat forbedre adgangen til miljøoplysninger, navnlig geodata og -tjenester, således at de kan genbruges nemt og uden omkostninger (i overensstemmelse med Inspire-direktivet, direktivet om offentlig adgang til miljøoplysninger og direktivet om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer).

Flere medlemsstater bør sikre, at miljøorganisationer har retlig kompetence til at anlægge retssager om miljøspørgsmål, og at klager i miljørager ikke længere bliver mødt af forhindringer såsom prohibitivt høje omkostninger.

Alle medlemsstater kan forbedre deres overordnede miljøforvaltning yderligere. I flere medlemsstater er miljømyndighederne stærkt underbemandede, og denne mangel på kapacitet og ressourcer påvirker deres evne til at gennemføre og håndhæve reglerne. I de fleste medlemsstater findes der koordineringsstrukturer på tværs af sektorforvaltninger og på forskellige niveauer, men deres effektivitet varierer. Tre medlemsstater opfordres kraftigt til at gøre noget ved den regionale og lokale fragmentering ved at udvikle bedre koordineringsmekanismer for miljøet.

To medlemsstater har endnu ikke afsluttet gennemførelsen af det reviderede direktiv om miljøkonsekvensvurdering (VVM) i national ret. Miljøvurderingsprocedurerne skal strømlines, og der skal sikres effektiv offentlig deltagelse i hele EU.

Revisionen af gennemførelsen af EU miljølovgivningen i Danmark

Ifølge Kommissionens revision af implementeringen af miljølovgivningen i 2017 var de største udfordringer, som Danmark står over for, med hensyn til gennemførelse af EU's miljøpolitik og -lovgivning: a) behovet for at mindske presset på naturen fra intensivt landbrug, herunder brugen af pesticider og næringsstoffer, b) behovet for at forbedre luftkvaliteten, navnlig i tætbefolkede områder. Af Kommissionens revision af implementeringen af miljølovgivningen 2019 fremgår det, at miljøpolitikken i Danmark fortsat gennemføres efter en høj standard.

Med hensyn til pres på naturen fra intensivt landbrug fremgår det af Kommissionens revision af implementeringen af miljølovgivningen 2019, at Danmark er i færd med at ændre sin lovgivning om gennemførelsen af nitratdirektivet. Med den reviderede lovgivning ændres gennemførelsen af dette direktiv i retning af et mere målrettet system. Pres fra landbruget og eksisterende problemer med vandkvaliteten betyder, at Danmark skal sikre, at disse ændringer ledsages af 1) klare miljømålsætninger og -mål samt 2) effektive håndhævelsesmekanismer. Disse målsætninger, mål og håndhævelsesmekanismer skal sikre den nødvendige og rettidige nedbringelse af forureningen fra næringsstoffer i danske farvande og i Østersøen. Det er opmuntrende, at der for nylig er indberetninger om en forbedret status for arter og levesteder, der tidligere var berørt af forurening fra næringsstoffer.

Med hensyn til luftkvalitet er emissionen af flere typer luftforurenende stoffer aftaget markant i Danmark siden 2017. Desuden faldt emissionerne af fine partikler mellem 2000 og 2016. På trods af denne nedbringelse af emissioner skal Danmark iværksætte yderligere tiltag for at opfylde forpligtelserne om nedbringelse af

emissioner for perioden 2020 til 2029 og for årene efter 2030. Selv om de seneste data for Danmark er opmuntrende, og der ikke er indberettet overskridelser i 2017, giver luftkvaliteten i Danmark fortsat anledning til bekymring, især i visse byområder og i et sådant omfang, at Danmark er blandt de medlemsstater, som Kommissionen har indledt traktatbrudssager mod. Den danske regering lancerede i oktober 2018 en lovpakke om ren luft for at nedbringe luftforureningen i større byer samt udfase diesel- og benzinkøretøjer samt for at opfylde reduktionsmålene i NEC-direktivet.

Kommissionen fremhæver følgende områder for særlig god praksis i Danmark:

- Vedrørende mobilitet i byer er private køretøjer den hyppigst anvendte transportform i Danmark ligesom i de fleste medlemsstater. Cykling er dog også meget populært og tegner sig for mere end 20 % af alle ture. Den offentlige transport er også fremtrædende og transporterer 13 % af danske pendlere.
- Den procentvise andel af små og mellemstore virksomheder, der tilbyder grønne produkter eller tjenester, er betydeligt højere end EU-gennemsnittet. Desuden er andelen af danske virksomheder, som genererer hovedparten af deres indtægter fra grønne produkter og tjenester, større end EU-gennemsnittet. Der er to andre faktorer, som kan hjælpe Danmark til at innovere og blomstre i den cirkulære økonomi: det store antal "frontløbere", der producerer avancerede grønne produkter og tjenester; og landets åbne samarbejdskultur
- Danmark er blevet anerkendt for sine bestræbelser på at skabe gode byområder, hvor grøn infrastruktur spiller en vigtig rolle. Københavns Kommune har vedtaget en politik om at opprioritere træer i byen. Derudover gav Nordisk Ministerråd i 2016 Nordic Built Cities Challenge-prisen til en park i København. Prisen anerkendte parkens innovative anvendelse af "blå-grøn infrastruktur" til forvaltning af regnvand fra skybrud.
- Danmarks konsekvent gennemsigtige kultur er et eksempel på god praksis inden for overholdelse af miljøregler.

A. Omstilling af EU til en cirkulær, ressourceeffektiv, grøn og konkurrencedygtig lavemissionsøkonomi

Kommissionen anbefaler Danmark, at:

- Indføre nye politikker, herunder økonomiske instrumenter, for at gennemføre affaldshierarkiet yderligere, det vil sige fremme forebyggelse og gøre genbrug og genanvendelse mere økonomisk attraktivt, og/eller gennemføre de politikker, der allerede er på plads.
- Flytte genanvendeligt og genbrugeligt affald væk fra forbrænding gennem gradvis afvikling af subsidier til forbrænding eller gennem indførelse af en forbrændingsafgift. Kanalisere disse indtægter i retning af foranstaltninger til forbedring af affaldshåndtering i overensstemmelse med affaldshierarkiet
- Indføre nye politiske instrumenter, herunder økonomiske instrumenter. Disse instrumenter bør: 1) fremme affaldsforebyggelse, 2) gøre genbrug og genanvendelse af affald mere økonomisk attraktivt.
- Udsortere affald, der kan genbruges og genanvendes, fra forbrænding med energiudnyttelse.

Kommissionen har ikke medtaget nogen prioriterede foranstaltninger på klimaområdet, fordi Kommissionen først skal vurdere udkastet til de nationale energi- og klimaplaner, som medlemsstaterne skulle indsende inden udgangen af 2018. Disse planer skal styrke sammenhængen mellem energi- og klimapolitikker og kan derfor blive et godt eksempel på, hvordan sektorspecifikke politikker kan knyttes til andre indbyrdes forbundne emner, som for eksempel landbrug-natur-vand samt transport-luft-sundhed.

B. Beskytte, bevare og forbedre naturkapitalen:

Kommissionen anbefaler Danmark, at:

- Gøre yderligere bestræbelser på at sikre, at Natura 2000-nettet forvaltes på en måde, der bidrager til at opnå en gunstig bevaringsstatus for beskyttede levesteder og arter, navnlig ved at reducere belastningen fra landbruget.
- Indføre klart definerede bevaringsmålsætninger og de nødvendige bevaringsforanstaltninger for de enkelte lokaliteter.
- Afsætte tilstrækkelige ressourcer for at kunne gennemføre disse og bevare/genoprette arter og levesteder af fællesskabsbetydning, så de opnår en positiv bevaringsstatus over hele deres naturlige udbredelsesområde.

- Færdiggøre Natura 2000-udpegelsesprocessen, herunder på havmiljøområdet, og/eller fastsætte klart definerede bevaringsmål og de nødvendige bevaringsforanstaltninger for alle Natura 2000-lokaliteter, helst inden for rammerne af områdeforvaltningsplaner eller tilsvarende instrumenter.
- I højere grad integrere biodiversitetshensyn i andre politikker (navnlig inden for landbrug, men også inden for fiskeri-, by- og infrastrukturplanlægning og bæredygtig turisme) og fremme bedre kommunikation mellem aktørerne. Hvor det er relevant, at undgå yderligere fragmentering af levesteder og træffe foranstaltninger til genopretning af disse.
- Meddele Kommissionen udryddelsesforanstaltninger for så vidt angår invasive ikkehjemmehørende arter. Indføre foranstaltninger, når de ikke findes. Hvor det er relevant, undersøge den åbenbare mangel på data og søge måder til at forbedre overvågningssystemet.
- Påbegynde arbejdet på et landsdækkende initiativ baseret på MAES for at udvikle et regnskabssystem for naturkapital.
- Sikre rettidig indberetning af de forskellige elementer i havstrategirammedirektivet, således at Danmark kan indgå i Kommissionens fremtidige vurderinger.
- Forbedre overvågningen og vurderingen af alle relevante kvalitetselementer inden for alle vandkategorier i overensstemmelse med vandrammedirektivet.
- Sikre rettidig indberetning af de forskellige elementer i havstrategirammedirektivet, der skal indgå i Kommissionens fremtidige vurderinger.
- Tage skridt til at forbedre overvågningen af overfladevand ved at inddrage alle biologiske, fysisk-kemiske og hydromorfologiske kvalitetselementer i alle kategorier af vand og øge andelen af vandforekomster, der er omfattet af overvågningen af forurenende stoffer, der er specifikke for vandområder.
- Færdiggøre udviklingen af vurderingsmetoder for alle biologiske kvalitetselementer i alle kategorier af vand, herunder metoder, der er følsomme over for næringsstoffer i vandløb, og inddrage hydromorfologiske kvalitetselementer i klassificeringen af økologisk tilstand.
- Sikre, at lovgivningen, der omhandler forurening fra næringsstoffer fra landbruget, indeholder foranstaltninger, der står i forhold til belastningen fra dansk landbrug og problemer med vandkvaliteten. De foranstaltninger, der er valgt til at gennemføre direktiverne, bør forbedre vandkvaliteten både på kort og lang sigt.
- Overveje at forbedre integrationen af risikostyringen for oversvømmelser, blandt andet på de forskellige forvaltningsniveauer.

C. Sikring af borgernes sundhed og livskvalitet

Kommissionen anbefaler Danmark, at:

- Træffe foranstaltninger inden for rammerne af det kommende nationale program for bekæmpelse af luftforurening (NAPCP) for at reducere de største emissionskilder med særlig vægt på foranstaltninger, som sænker PM_{2,5} og ammoniak.
- Reducere emissioner af ammoniak (NH₃), f.eks. ved at indføre eller udvide brugen af landbrugsteknikker med lave emissioner.
- Revision af godkendelser for at sikre, at de overholder de nyligt vedtagne BAT-konklusioner.

E. Styrkelse af miljøforvaltningen

Kommissionen anbefaler Danmark, at:

- Sikre bedre adgang til geodata og -tjenester ved at knytte landespecifikke INSPIRE-portaler tættere sammen, kortlægge og dokumentere alle geodatasæt, der kræves til gennemførelse af miljølovgivningen og som minimum at stille oplysningerne og dokumentationen til rådighed "som de er" for andre offentlige myndigheder og offentligheden via de digitale tjenester, der er omtalt i INSPIRE-direktivet.
- Sikre bedre informering af offentligheden om fremme af overholdelse, overvågning og håndhævelse.
- Tage yderligere skridt til at tilskynde forsikringsbranchen til at videreudvikle og forenkle forsikringsinstrumenter, der dækker miljøskader i henhold til miljøansvarsdirektivet.
- Sikre bedre finansiel sikkerhed for ansvar samt vejledning om miljøansvarsdirektivet samt offentliggørelse af information om miljøskader.
- Sikre offentliggørelse af oplysninger om resultatet af håndhævelsesforanstaltninger og om opfølgning af konstaterede overtrædelser af krydsoverensstemmelse vedrørende nitrater og natur.

- Forbedre sin miljøforvaltning yderligere (for eksempel gennemsigtighed, inddragelse af borgere, overholdelse og håndhævelse af regler samt administrativ kapacitet og koordinering).

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om meddelelsen.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til lovgivningsmæssige forslag.

Gældende dansk ret

Spørgsmålet er ikke relevant, da der er tale om udveksling af synspunkter på baggrund af en meddelelse fra Kommissionen.

Konsekvenser

Meddelelsen har i sig selv ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Meddelelsen har i sig selv ingen direkte samfundsøkonomiske, statsfinansielle- eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Meddelelsen har ikke i sig selv konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Høring

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget.

Dansk Industri ønsker, at der lægges vægt på at sikre en bedre og mere ensartet implementering i EU.

Landbrug & Fødevarer bakker op om en ensartet implementering i alle EU lande, og ser frem til dialog og interessentinddragelse om den videre proces.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der blandt medlemsstaterne generelt vil være opbakning til Kommissionens analyse af udfordringer på tværs af EU's medlemsstater. Det forventes også, at medlemsstaterne generelt finder, at Kommissionens revisionsrapporter er saglige og anvendelige for medlemsstaterne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen ser positivt på en mere ensartet og effektiv implementering af miljølovgivningen i EU for at bidrage til fair konkurrence mellem medlemsstaterne og at sikre, at et skærpet fokus på implementering kan bidrage til at nå EU's miljøpolitiske målsætninger.

For så vidt angår meddelelsens analyse af implementeringsudfordringerne på tværs af EU, tager regeringen Kommissionens vurderinger til efterretning. For så vidt angår landerapporten for Danmark, noterer regeringen sig Kommissionens vurderinger.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere har været forelagt Folketingets Europaudvalg.

3. Rådskonklusioner om ”Mod en bæredygtig EU strategi for kemikaliepolitik” KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Formandskabet har fremlagt et udkast til rådskonklusioner om kemikalier, der dækker kemikalieområdet bredt og desuden har særligt fokus på EU's kemikalielovgivning, REACH, nanomaterialer samt hormonforstyrrende stoffer. Rådskonklusioner har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser. Der vil på sigt kunne være et behov for tilpasning af lovgivninger afhængig af udmøntning af rådskonklusionerne. Rådskonklusioner har ikke i sig selv konsekvenser for beskyttelsesniveauet. Udkastet indeholder en række opfordringer til især den kommende Kommissionen om at udvikle og forbedre EU's kemikalielovgivning med det formål at øge beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 26. juni 2019 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Baggrund

Formandskabet har fremlagt et udkast til rådskonklusioner om kemikalier med titlen: ”Mod en bæredygtig EU strategi for kemikaliepolitik”.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 26. juni 2019 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Formål og indhold

Udkastet til rådskonklusioner følger op på tidligere rådskonklusioner fra henholdsvis 20. juni 2016 om cirkulær økonomi og 19. december 2016 om kemikalier. Siden rådskonklusionerne fra 2016 har Kommissionen afsluttet en række gennemgange af den eksisterende lovgivning på kemikalieområdet, herunder især REACH Review og meddelelse om samspillet mellem kemikalie-, produkt- og affaldslovgivningen, samt publiceret en meddelelse om en EU-ramme for hormonforstyrrende stoffer samt en rapport om hormonforstyrrende stoffer i kosmetik. Kommissionens EU-ramme for hormonforstyrrende stoffer var desuden til debat på rådsmøde (miljø) den 5. marts 2019.

Udkastet til de nye rådskonklusioner bygger på rådskonklusionerne fra 2016 og dækker kemikalieområdet bredt, og har desuden særligt fokus på REACH, nanomaterialer samt hormonforstyrrende stoffer.

I udkastet til rådskonklusioner understreges behovet for at forbedre samt at sikre en konsistent og sammenhængende risikovurdering samt risikohåndtering af kemikalier på tværs af kemikalie-relevante lovgivninger i EU. Betydningen af human biomonitering og målinger i miljøet fremhæves, og Kommissionen anmodes om at sikre, at disse aktiviteter kan fortsætte under det nye forskningsprogram. Ligeledes fremhæves risici ved spredning af farmaceutiske stoffer i miljøet, og Kommissionen anmodes om at definere de mest relevante tiltag til at begrænse negative effekter. Udkastet lægger endvidere op til, at bæredygtige kemikalier og ikke-kemiske alternativer skal fremmes gennem reguleringsmæssige tiltag. En passende og konsistent håndtering i risikovurderingsprocessen af kombinationseffekter af kemikalier og af den samlede eksponering af mennesker og miljøet fra alle relevante kilder fremhæves særskilt. Desuden understreges behovet for at sikre økonomi og ressourcer til at opretholde et effektivt arbejde af Det Europæiske Kemikalieagentur (ECHA). Der udtrykkes bekymring over, at Kommissionen ikke har leveret en strategi for et ikke-giftigt miljø senest i 2018, som den er forpligtet til i henhold til det 7. miljøhandlingsprogram, og Kommissionen anmodes om at udvikle en sådan strategi uden yderligere forsinkelse. Endvidere udtrykkes der ønske om, at Kommissionen i sit forslag til et 8. miljøhandlingsprogram inkluderer udviklingen af en omfattende bæredygtig kemikaliepolitik i EU med en langsigtet vision og klare mellemlange og langsigtede mål. Endelig anerkendes og understreges vigtigheden af det internationale kemikalie- og affaldssamarbejde.

I forhold til REACH er der en opfordring til, at Kommissionen udarbejder en handlingsplan i 2019, der sikrer overholdelse, forbedring og opdatering af REACH registreringsdossierer. Godkendelses- og begrænsningsproceduren ønskes forbedret via forbedrede analyser af alternativer gennem indsamling og deling af oplysninger mellem industri og ECHA. Endvidere understreges behovet for en tilpasning af REACH og politikken om affaldshåndtering, således at markedet for sekundære råmaterialer fremmes. Der understreges desuden behov for, at der sikres lige konkurrencevilkår for importører af artikler produceret uden for EU og producenter af artikler i EU.

I forhold til nanomaterialer opfordres Kommissionen til at færdiggøre sin gennemgang af og eventuelt revidere definitionen af nanomaterialer. Ligeledes understreges behovet for at forbedre både risikovurdering og testmetoder for nanomaterialer, samt at nanomaterialer identificeres og håndteres ensartet på tværs af alle politikområder.

For hormonforstyrrende stoffer støtter rådskonklusionerne Kommissionens initiativ om at undersøge, om lovgivningen i EU, for så vidt angår hormonforstyrrende stoffer, er formålstjenstlig, og om der er behov for ændringer for at minimere eksponeringen for disse stoffer, blandt andet ved at stimulere substitution til sikrere kemikalier, men der ønskes en klar tidsplan opstillet for dette arbejde. Kommissionens udmeldte initiativ om at opdatere datakravene i al relevant lovgivning bydes velkommen, således at identificeringen af hormonforstyrrende stoffer kan forbedres og accelereres, og det henstilles, at Kommissionen prioriterer dette og sætter et højt ambitionsniveau. Desuden opfordres Kommissionen til at medvirke til øget viden om virkningsmekanismer af hormonforstyrrende stoffer. Endelig tilskyndes Kommissionen til at udvikle en horisontal tilgang til identificering af hormonforstyrrende stoffer, der tager højde for de usikkerheder, der er ved fareidentificering og risikovurdering af denne type stoffer; særligt understreges behovet for fokus på blandingseffekter og den samlede udsættelse af mennesker og miljøet fra alle relevante kilder.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om rådskonklusioner.

Nærhedsprincippet

Rådskonklusionerne vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet der fastlægges målsætninger for initiativer på EU-niveau.

Gældende dansk ret

Ikke relevant.

Konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser. Der vil på sigt kunne være et behov for tilpasning af lovgivninger afhængig af udmøntning af rådskonklusionerne.

Rådskonklusioner har ikke i sig selv statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget. Såfremt sagen måtte afføde konkrete forslag fra Kommissionen vil forslagets økonomiske mv. konsekvenser blive vurderet i forbindelse med regeringens stillingtagen hertil.

Rådskonklusioner har ikke i sig selv konsekvenser for beskyttelsesniveauet. Udkastet indeholder en række opfordringer til Kommissionen, der har til hensigt at øge beskyttelsesniveauet i Danmark og generelt i EU.

Høring

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget.

Dansk Erhverv bakkede op om konklusionerne og støttede især, at der lægges op til at udvikle en bæredygtig langsigtet kemikaliepolitik, idet en stabil regulering er essentiel for virksomhedernes planlægning. Der savnedes dog noget om e-handel, som er i kraftig vækst, og hvor der er behov for regulering. Herunder blev der gjort opmærksom på Dansk Erhvervs kommende kampagne om e-handel – 'For godt til at være sandt'. Ved-

rørende hormonforstyrrende stoffer blev fremført, at sådanne lister burde være dynamiske og ikke for lange, og at der ved udvikling af lister bør tages ved lære af erfaringer fra andre lister, såsom 'Listen Over Uønskede Stoffer'.

Dansk Industri kunne ligeledes støtte rådskonklusionerne og nævnte, at også Plastindustrien og VKH støttede konklusionerne. Dansk Industri kunne støtte opfordringen til at udvikle en bæredygtig kemikaliepolitik. I forhold til REACH var Dansk Industri enig i, at der skal sikres lige konkurrencevilkår mellem EU-producenter og importører af artikler. Vedrørende hormonforstyrrende stoffer bemærkede Dansk Industri, at Kommissionens 'ramme' er uambitiøs og kunne derfor støtte, at der bør stilles krav til udvikling af en egentlig strategi med målsætninger og tidsplan. Dansk Industri kunne også støtte, at der bør fastsættes grænseværdier for indhold af hormonforstyrrende stoffer i forskellige produkter, idet disse dog burde være risikobaserede, ligesom det skal kunne være muligt at måle, hvorvidt disse var overholdt. Ligeledes kunne Dansk Industri støtte, at der udvikles lister over kendte og mistænkte hormonforstyrrende stoffer, men at listerne skulle være tilstrækkeligt videnskabeligt baserede.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generel støtte til rådskonklusionerne blandt medlemsstaterne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen baserer generelt sin holdning på Den Fælles Kemiindsats 2018-2021, som blev vedtaget i november 2017 af alle de daværende partier i Folketinget. Regeringen er derfor overvejende positiv i forhold til det overordnede indhold i det foreliggende udkast til rådskonklusioner, idet der lægges op til at styrke indsatsen for beskyttelse af sundhed og miljø.

Regeringen arbejder derfor for, at det fremgår af udkastet til rådskonklusioner, at særligt problematiske stoffer skal begrænses i importerede artikler, hvis sådanne anvendelser ikke er godkendt i EU. Ligeledes arbejdes der for, at Kommissionen opfordres til at begrænse særligt miljøfarlige og hormonforstyrrende stoffer i blandinger, der markedsføres til forbrugere på linje med de regler, der gælder for blandt andet kræftfremkaldende stoffer i dag. Legetøjsdirektivet bør revideres for at beskytte børn bedre mod udsættelsen for skadelige stoffer i legetøj. Herudover bør Kommissionen igangsætte tiltag, der sikrer, at vurderingen af biocidaktivstoffer kan fuldføres inden for den fastsatte frist i 2025, da dette arbejde er bagud i forhold til planlægningen.

Regeringen finder, at der i forhold til hormonforstyrrende stoffer bør udtrykkes et højere ambitionsniveau. Regeringen lægger derfor særlig vægt på at få skærpet udkastet til rådskonklusioner i forhold til hormonforstyrrende stoffer, således at de inkluderer udarbejdelse af en EU-strategi for arbejdet med hormonforstyrrende stoffer, herunder etablering af dynamiske lister over kendte og mistænkte hormonforstyrrende stoffer samt automatisk forbud mod hormonforstyrrende stoffer i kosmetik, legetøj og kemiske blandinger til forbrugerne.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere har været forelagt Folketingets Europaudvalg.